

ΕΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

*ΤΟΥ ΠΩΛ ΜΠΟΝΝΕΤΑΙΝ

Η Φαρμακεία

κατηγορίας — με δυο λόγια έδειχνε με τη στάσι της και την συμπεριφορά της, την υπερτάτη άδιαφορία ενός θηρίου που δέν μπορεί να καταλάβη ότι έσφαλε σπαράζοντας έναν άνθρωπο... Όπωςδήποτε, την καταδίκασαν σε δέκα πέντε έτών ειρκτή. Την εποχή που συνέβη ή ιστορία αυτή, ή Μαρία, της οποίας ή ποινη είχε τελειώσει πριν από πέντε χρόνια, ήταν γυναίκα του ιδιοκτήτη του καφενειού, παληού καταδίκου και αυτού. Νέα άκόμη, στην άνθησι της ώμορφιάς της, σαγήνευε με τὰ παράξενα μάτια της, που άλλαζαν χρώμα από τή μιά στιγμή στην άλλη. Τὰ κατακόκκινα χείλη της, τὰ κάτασπρα μυτερά δόντια της, τὸ ανάλαφρο θάδισμά της, όλα σ' αυτήν την γυναίκα μὰς μεθούσανε, μὰς προκαλούσανε... Καί αν σὰς πῶ ότι ή Μαρία ήταν ή μοναδική γυναίκα που υπήρχε τότε στο νησί μας, θά καταλαβαίνετε και μόνοι σας τί πόθους ξυπνούσε στην καρδιά μας τὸ πέρασμά της, τί πυρκαϊές άναβε στα νεανικά μας στήθη...

Όλοι μας είμαστε ξετρελλαμένοι μαζί της και απ' όλους περισσότερο εγώ. Στο νησί μας έλεγαν πολλά και διάφορα για την Μαρία και για τίς παληές της έρωτικές περιπέτειες. Κανείς, όμως, δέν μπορούσε να πη κάτι τὸ θετικό, να αναφέρει μιά συγκεκριμένη περίπτωση. Έξ άλλου, ὁ Καρνό, ὁ άντρας της Μαρίας, φαινότανε τόσο ζηλιάρης και τὰ κατακόκκινα μάτια του μὰς κύτταζαν τόσο παράξενα, ὡστε κανείς δέν τολμούσε να φανη πιὸ τολμηρός από τούς άλλους... Κι' έτσι, με τὸν άνικανοποίητο αυτόν καυμό, περνούσανε ή μέρες μας, μονότονες και πληχτικές...

***

Όστόσο, εγώ στάθηκα πιὸ τυχερός απ' όλους.

Ένα θράδυ, θγαίνοντας από την καντίνα, μεθυσμένος ὡπως πάντοτε, συναντήθηκα πίσω από ένα φράχτη με την Μαρία, ή οποία γυρνούσε από τὸ πηγάδι, κρατώντας ένα κουβά γεμάτο νερό. Χωρίς να ξέρω ούτε εγώ τί κάνω, την άρπαξα στην άγκαλιά μου και την φίλησα, με μανία, τὸ στόμα — δαγκώνοντας βαθειά τὰ χείλη της... Ὁ κουβάς έπεσε από τὰ χέρια της και τὸ νερό μὰς μούσκεψε τὰ πόδια. Ἡ ξαφνική αυτή ψυχρολουσία μ' έκανε να συνέλθω και ν' αφήσω την Μαρία από την άγκαλιά μου.

— Τί έπαθες; με ρώτησε εκείνη, με φωνή αλλαγμένη.

— Να με συγχωρήσ πού σ' έκανα να θραχής... τραύλισα.

— Τί κουτός πού είσαι! μου είπε γελώντας.

Και μ' άρπαξε αυτή στην άγκαλιά της, ζητώντας το στόμα μου μέσα στο σκοτάδι. Ἡ θερμή άναπνοή της μου έκαψε τὸ πρόσωπο... Τὰ χείλη της ήταν άναμμένα κάρβουνα και τὸ άγκάλιασμά της σωστή τανάλια... Ὁμολογῶ ότι φοβήθηκα για μιά στιγμή... Θυμήθηκα τούς έφτά δηλητηριασμένους — και μου φάνηκε ότι έπινα από τὰ χείλη της στανικής αυτής γυναίκας τὸ ίδιο φαρμάκι με τὸ ὁποῖο είχε στείλει στον άλλο κόσμο τούς ανθρώπους!...

Θά ήθελα να σπρώξω μακριά μου την Μαρία. Είχα την έντύπωση ότι τή στιγμή εκείνη γινόμουν συνένοχος ενός εγκλήματος, ότι ή γυναίκα αυτή προσπαθούσε να με υποτάξη για να με παρασύρη μαζί της στον γκρεμό της καταστροφής... Και όμως δέν είχα τή δύναμη ν' άποσπασθῶ από την άγκαλιά της... Είχα παραδοθῆ ὀλόκληρος στα χέρια της, ήμουν πτώμα σχεδόν στην άγκαλιά της. Τὰ φλογερά χείλη της είχαν εκμηδενίσει την θέλησί μου...

***

Έτσι άρχισε ή στενώτερη γνωριμία μου με την Μαρία. Από κείνη την ήμέρα, την συναντούσα τακτικά κάθε θράδυ σε μιά έρημη τοποθεσία, σε μικρή απόστασι από τὸ καφενειό. Έννοείται ότι απέφυγα να κανω λόγο στους συναδέλφους μου για την άνέλπιστη αυτή τύχη μου. Έξακολουθούσα να προσποιοῦμαι τὸν άνικανοποίητο έρωτευμένο και ν' αναστενάζω βλέποντας την Μαρία, ενώ εκείνη μου έριχνε βλέμματα άλλοτε ειρωνικά και άλλοτε περιφρονητικά... Έπρεπε να παίξη κι' αυτή τὸν ρόλο της. Ὅσο για τὸν καταστηματάρχη, μὰς κύτταζε ὅλους βλοσυρά και άπειλητικά πάντοτε, και απ' ὅλους περισσότερο έμένα...

Σιγά-σιγά ή Μαρία μου φανέρωνε τὸν προσωπικό της χαρακτήρα. Ἡ αντίθεσις που υπήρχαν στην ψυχή της γυναίκας αυτής με τρόμαζαν και με μάγευαν πρῶτονως. Ἡ Μαρία ήταν ένα παράδοξο κράμα καλωσύνης και λίμοβο-

— Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε που έγινε ή ιστορία αυτή — άρχισε να μὰς διηγείται ὁ Ροντιέ, πρώην λοχαγός του άποικιακού στρατού — μα δέν μπορῶ ακόμα να ξεχάσω τὸ φιλή της Μαρίας, της ωραίας φαρμακείτριας. Ἡ γυναίκα αυτή θά μου μείνη άλησμόνητη ὡπως ένας κακός έφιάλης ή μιά γλυκειά άμαρτία...

Την εποχή εκείνη υπηρετούσα ὡς άνθυπολοχαγός στα κάτεργα του Αγίου Λαυρεντίου, στην Γουϊάνη. Ἡ φρουρά άπετελείτο από τριάντα στρατιῶτες και τέσσερες αξιωματικούς, από τούς ὁποίους ὁ νεώτερος ήμουν εγώ.

Θεωρῶ περιττόν να σὰς περιγράψω τὸ περιβάλλον. Τὸ ξέρετε απ' ὅσα έχουν γραφή σχετικῶς στις έφημερίδες και στα περιοδικά και απ' ὅσα σὰς έχω διηγηθῆ εγώ για τὸν κολασμένο αυτόν τόπο, τὸν τάφο τῶν ζωντανῶν νεκρῶν. Είχαμε να επιβλέπουμε πενήντα περίπου καταδίκους, ὅλους σχεδόν ισοδίτες... Ἡ αλήθεια εἶνε ότι δέν μὰς άπασχολούσε και πολὺ ή επίβλεψις των, επειδή κανείς απ' αὐτούς δέν άποφάσιζε να δραπετεύση από τὸ νησί μας και να κολυμπήση μερῶνυχτα ὀλόκληρα για να φτάση στην άντικρυνή μακρυνή στεριά.

Μη γνωρίζοντας λοιπόν πῶς αλλοιῶς να περάσουμε τίς μονότονες και πληχτικές ὡρες μας, καθόμαστε από τὸ πρωί σχεδόν ὡς τὸ θράδυ στο μοναδικό καφενειό του νησιού, που χρησίμευε συγχρόνως και ὡς καντίνα για τούς καταδίκους. Μαζεύομαστε οἱ τέσσερες αξιωματικοί και οἱ υπάξιωματικοί σ' ένα ιδιαίτερο χωρίσμα του καφενειού, για να μην έρχόμαστε σ' έπαφή με τούς στρατιῶτες και τούς θαρυποινίτες, και παίζαμε χαρτιά ή ντόμινο, αδειάζοντας αλληπάλληλα ποτήρια άψέντι. Καί μοναδικό σχεδόν θέμα τῶν συζητήσεών μας είχαμε την Μαρία, την ὡμορφη γυναίκα του καταστηματάρχου.

Ἡ Μαρία αυτή ήταν πρώην κατάδικος. Σε ήλικία εἴκοσι μονάχα έτών, πριν από εἴκοσι δηλαδή χρόνια, δηλητηρίασε τὸν άντρα της και ὅλους τούς συγγενείς του, έφτά πρόσωπα, για να κληρονομήση δυο σπιθαμές γῆς. Φαίνεται ότι τὸ έγκλημα αυτό τὸ έκανε χωρίς να έχη ούτε ή ίδια συναισθησι της πράξεώς της. Στο δικαστήριό γελοῦσε, έκανε γλυκά μάτια του προέδρου, άστειζότανε με τούς μάρτυρας της

ρίας, άφελείας και σατανικότητας, σεμνότητας και άδιαντροπιώς. Άλλοτε με ξάφνιαζε με τόν κυνισμό της και άλλοτε με συγκινούσε με τὰ καλά της αίσθήματα. Δέν μπορούσα ακόμη νά καταλάβω άν είχε μετανοήσει πραγματικά για τὸ φριχτό ἔγκλημά της. Μοῦ μιλοῦσε για τὰ θύματά της, άλλοτε με οίκτο και άλλοτε με περιφρόνησι, με μίσος σχεδόν!... Σ' αὐτές τις στιγμές, εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἡ γυναίκα αὐτὴ μπορούσε νά δηλητηριάσει κι' άλλους ἑφτά ανθρώπους για μιὰ κορδέλλα ἢ ἕνα μικρὸ καθρεφτάκι... Τί τὰ θέλετε, όμως, κάθε φορά πὸν βρισκόμουν κοντά της, λησμονούσα και τοὺς ἠθικούς ἐνδοιασμούς μου και τὰ ἐρωτηματικά πὸν με βασανίζαν, για νά μεθύσω με τὴ γλύκα τῶν χειλιῶν της..

Ξαφνικά, παρατήρησα κάποια ἀλλαγὴ στὴν στάσι τῆς Μαρίας ἀπέναντί μου. Ἡ παράξενη αὐτὴ γυναίκα φαινότανε σάν νά με ἀπέφευγε, σάν νά με εἶχε βαρεθῆ. Δέν ἐρχότανε ταχτικά στὰ ραντεβού μας ἢ μ' ἄφηνε νά τὴν περιμένω μιὰ δλόκληρη ὥρα. Και ὅταν ἐρχότανε, ἦταν μάλλον ἐπιφυλακτικὴ μαζί μου, συγκρατημένη στὰ χάρδια της και στὰ φιλιὰ της. Ὅσο περισσότερο ἀφωσιωνόμουν ἐγὼ σ' αὐτὴν, τόσο ἡ Μαρία φαινότανε σάν νά ἤθελε νά διακόψουμε τις σχέσεις. Τοῦ κάκου προσπαθοῦσα νά θερμάνω και πάλι τὴν καρδιά της. Τὰ ἐρωτικά μου παράπονα, ἡ ἰκεσίες μου και ἡ φλογα τοῦ πάθους μου, ἀφηνίαν τὴν Μαρία ἀδιάφορη... Δέν ἤξερα

πειὰ τί νά θάλω με τὸν νοῦ μου... Ἄρχισα νά τὴν παρακολουθῶ ἐπειδὴ εἶχα τὴν ὑπόνοια ὅτι χάρισε σ' άλλον τὴν καρδιά της και τὰ φιλιὰ της. Και ὁμολογῶ τώρα, χωρίς βέβαια νά θέλω νά δικαιολογήσω τὸν ἑαυτό μου, ὅτι ἤμουν ἀποφασισμένος νά σκοτώσω τὸν ἀντίζηλό μου. Μὰ δέν μπόρεσα νά πιάσω τὴν Μαρία με κανέναν άλλον.

Σάν ἀστραπὴ διαδόθηκε ἕνα πρῶτὸ στολασμένο νησί μας ἡ εἴδησις ὅτι ἡ Μαρία αυτοκτόνησε, φυτεύοντας μιὰ σφαῖρα στὸν κρόταφό της. Κανείς δέν μπόρεσε νά ἐξηγήσει τὰ αἷτια πὸν ἔκαναν τὴν γυναίκα αὐτὴν νά πάρη τέτοια ἀπόφασι, οὔτε και αὐτὸς ὁ ἀντρας της.

Ὁ θάνατος τῆς Μαρίας μὰς θύθισε ὅλους σὲ κατάπληξι και λύπη. Κι' ἀπ' ὅλους περισσότερο λυπηθηκα ἐγὼ... Και τὸ δικό μου τὸ μαρτύριο ἦταν μεγαλύτερο γιατί δέν μπορούσα νά ἐκδηλώσω τὸν πόνο μου, ν' ἀγκαλιάσω τὴν Μαρία ἔστω και νεκρὴ και νά φιλήσω για τελευταία φορά τὰ χεῖλη της, τὰ χεῖλη αὐτὰ πὸν με εἶχαν μεθύσει με τὸ διαβολικό ἀρωμά τους...

Μιὰ ὁλόκληρη ἐβδομάδα, δέν εἶχαμε ἄλλο θέμα συζητήσεως ἀπὸ τὸν θάνατο τῆς Μαρίας. Γιατί αυτοκτόνησε; Ποιοὶ λόγοι τὴν ἔκαναν νά βαρεθῆ ξαφνικά τὴν ζωὴ της; Φαινότανε τόσο εὐτυχισμένη κοντά στὸν ἀντρα της! Πάντοτε γελοῦσε και τὰ μάτια της ἔλαμπαν ἀπὸ χαρὰ... Μήπως ἀγάπησε κανένα στο νησί και κείνος τὴν περιφρόνησε; Μὰ ὅλοι ἀπέκλεισαν τὴν πιθανότητα αὐτὴν. Ὅλοι ἦσαν ἐρωτευμένοι με τὴν Μαρία και ἂν ἐκείνη διάλεγε κανέναν, αὐτὸς θὰ ἔπεφτε ἀμέσως στὴν ἀγκαλιά της... Οὔτε καν πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ μου ἡ σκέψις ὅτι ἡ Μαρία αυτοκτόνησε ἐξ αἰτίας μου, ἀφοῦ εἶχε πάψει νά μ' ἀγαπᾷ...

Ἐπιπλέον ἀπὸ δεκαπέντε μέρες, ὅλοι οἱ θαυμασταὶ τῆς Μαρίας τὴν εἶχαν λησμονήσει. Και αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἀντρας της φαινότανε σάν νά παρηγορήθηκε για τὸν θάνατο τῆς συντρόφισσάς του. Ἐγὼ μονάχα ἀναστέναζα βαθειὰ, κάθε φορά πὸν ἀναπολοῦσα τὰ παραφορα ἀγκαλιάσματα τῆς φίλης μου και τὰ αἰνιγματικά της μάτια...

Πέρασε ἕνας περίπου χρονος. Ἐνα ἑράδου, ὁ Καρνὸ, μόλις με εἶδε νά μπαίνω στο κατάστημά του, μοῦ ἔκανε νόημα ὅτι ἤθελε νά μοῦ μιλήσῃ ἰδιαίτερος. Ἀπὸ τὴν ἐκφρασι τῆς φυσιογνωμίας του, κατάλαβα ὅτι συνέβαινε κάτι σοβαρό. Με τράβηξε σ' ἕνα μικρὸ χῶρισμα πὸν χρησίμευε για ἀποθήκη και, με φωνὴ βαρειά, ἀποφεύγοντας νά με κυττάξῃ στὰ μάτια, μοῦ εἶπε:

Ἐκλαψα κι' ἐγὼ μαζί του συντριμμένος.

«... Διὰ νά μπορέσωμεν νά ἀναβιώσωμεν τὸν τόπον αὐτόν, δὰ νά τοῦ δώσωμεν τὴν θέσιν και τὴν ἀξίαν του εἶνε ἀνάγκη ἐργασίας, ὄχι μόνον ἀτομικῆς ἐργασίας ἑνὸς ἐκάστου, ἀλλὰ και τῆς συνολικῆς ὅλων μας».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Χανιά)

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

Ἐπηρεάζονται τὰ ζῶα ἀπὸ τὴ μουσική;

— Ναι, ἀπαντᾷ ἀδιστακτικῶς στο ἐρώτημα αὐτό ὁ διάσημος φυσιοδίφης Μάντ, ὁ ὁποῖος βεβαιώνει ὅτι ἡ μουσικὴ προκαλεῖ σ' αὐτὰ τὰ ἴδια περίπου συναισθήματα πὸν προκαλεῖ και στοὺς ἀνθρώπους.

Αὐτὸ ἴσως νᾶνε λιγάκι ὑπερβολικό. Πάντως, τὸ βέβαιο εἶνε ὅτι ἡ μουσικὴ ἐξασκεῖ ἐπίδρασι σὲ ὠρισμένα ζῶα.

Ὁ σκύλος, π. χ. λένε, ὅτι εἶνε πολὺ εὐαίσθητος στὴ μουσικὴ και ἔχει πολὺ ἰδιότροπα γούστα.

Διηγούνται μάλιστα, ὅτι κάποιος σκύλος ψόφησε ἀπὸ τὸ «κακό» του, ἐπειδὴ ἦταν ἀναγκασμένος ἀπ' τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ ἑράδου ν' ἀκούη τὸ «φάλτσο» βιολι τοῦ κυρίου του!...

Ἐπίσης και ἡ γάτα, ὅταν ἀκούσῃ κακὴ μουσικὴ, ἀρχίζει νά νιαουρίζῃ ἄγρια, προσπαθώντας νά ἐκδηλώσῃ ἔτσι τὴν δυσἀρεσκεία της.

Τὸ ζῶο όμως πὸν ἐπηρεάζεται περισσότερο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα ἀπ' τὴ μουσικὴ, εἶνε τὸ ἄλογο.

Οἱ ἦχοι πὸν θγαίνουν ἀπὸ τὰ χάλκινα ὄργανα και ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν σάλπιγγα, προξενοῦν στο ἄλογο μιὰ ἐντελὴς ξεχωριστὴ συγκίνησι.

Ἐνας ἄλλος φυσιοδίφης, ὁ σερ Χόθ, ἐμελέτησε τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπίδρασεως τῆς μουσικῆς στὸν ἑλέφαντα και στο λιοντάρι.

Παρατήρησε δὲ ὅτι τὰ ζῶα αὐτὰ ἔχουν πολὺ ἰδιότροπες μουσικῆς προτιμήσεις. Εὐχαριστοῦνται δηλαδὴ στοὺς θροντεροὺς κι' ἀκανόνιστους ἦχους, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ἡ σιγαλὴ ἀρμονία τὰ ἐξερεθίζει.

Εἶνε πασίγνωστη ἐπίσης ἡ ἱστορία τοῦ Γάλλου ἐπαναστάτου Πελλισῶν, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐγκαθειρέξεως του στὴ Βασιλίλη, εἶχε ἐξημερώσει με τὴ μουσικὴ μιὰ ἀράχνη, ἡ ὁποία εἶχε συνηθίσει νά κατεβαίνει σὲ ὠρισμένες ὥρες και νά παίρῃ τὸ πρόγευμά της και τὸ δειπνο της μέσα ἀπ' τὴ φούχτα τοῦ φυλακισμένου της φίλου.

Ἡ ἀράχνη αὐτὴ εἶχε ἀκόμα τὴν ἱκανότητα ν' ἀντιλαμβάνεται ὠρισμένες διαταγές, τις ὁποῖες τῆς ἐδίδοντο διὰ μουσικῶν τόνων.

Μιὰ μέρα, όμως, ἕνας βάρβαρος δεσμοφύλαξ ἐπίασε τὴν ἀξιοθαύμαστη και ἀθῶα ἐκείνη ἀράχνη και τὴν πάτησε κάτω ἀπ' τὴ φτέρνα του, λέγοντας στον κατάπληκτο Πελλισῶν, ὅτι ὁ κανονισμός τῆς φυλακῆς δέν ἐπέτρεπε στοὺς καταδικηκοὺς νά ἔχουν... συντροφιά!

— Σήμερα τὸ μεσημέρι, θρήκα κάτω ἀπὸ τὸ χαλί τοῦ δωματίου μας, ἕνα γράμμα πὸν μοῦ εἶχε γράψει ἡ Μαρία πρὶν αυτοκτονήσῃ... Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ θὰ ἔπεσε, φαίνεται, στο πάτωμα και θὰ σκεπάστηκε κάτω ἀπὸ τὸ χαλί χωρίς νά τὴν προσέξῃ κανείς... Σήμερα μόλις τὴν θρήκα... Ἡ Μαρία μοῦ ἔγραφε ὅτι αυτοκτονούσε ἐπειδὴ ἀγάπησε κάποιον και ἡ ἀγάπη της γι' αὐτόν τὴν ἔκανε νά μετανοήσῃ για τὸ παλιό της ἔγκλημα και νά ἀηδιάσῃ τὸν ἑαυτό της... Δέν φανέρωσε στον ἀγαπημένο της τίποτα ἀπὸ τὴν ἀγωνία πὸν δοκίμασε... Και ἀποφάσισε ξαφνικά νά σκοτωθῇ για νά γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ μαρτύριο αὐτό...

Παρ' ὅλη τὴν ταραχὴ μου, θρήκα τὴ δύναμι νά ρωτήσω: — Μὰ γιατί τὰ λές αὐτὰ σὲ μένα ἰδιαίτερος;...

Ὁ καταστηματάρχης σήκωσε τότε τὸ κεφάλι του και μοῦ ἔρριξε ἕνα παράξενο βλέμμα — ἕνα βλέμμα πὸν μοῦ ἔδωσε νά καταλάβω ὅτι τὰ ἤξερε ὅλα... και ἀρχισε νά κλαίῃ.

Ἐκλαψα κι' ἐγὼ μαζί του, συντριμμένος ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψι πὸν μοῦ ἔκανε ὁ Καρνὸ, πὸν ἐνῶ ἤξερε ὅτι ἡ γυναίκα του εἶχε φίλο, δέν τολμούσε νά παραπονεθῇ.

Κλαίγαμε κι' οἱ δυὸ τὴν Μαρία, τὴν φαρμακεύτρια...

ΠΩΛ ΜΠΙΟΝΝΕΤΑΙΝ